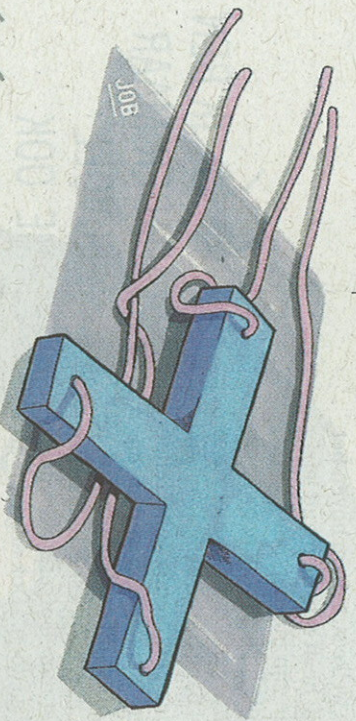

10

»
Strafrechtadvocaat Tjalling van der Goot (47)
 van advocatenkantoor Anker & Anker in Leeuwarden verdedigt komende week zedenverdachte Frank R. in de rechtbank in Assen. Een gesprek over principes, bedreigingen en incidentenpolitiek. „Als iemand mij een klootzak vindt, nou, prima.”

“ER ZIJN OOK ADVOCATEN DIE ER BEWUST VOOR KIEZEN OM SOMMIGE VERDACHTEN NIET TE VERDEDIGEN

ZEDENDELINQUENTEN ZIJN MEESTAL NIET VAN DIE HARDE JONGENS

Is het moeilijk om een zedenverdachte te verdedigen?

„Niet moeilijker dan een willekeurige andere verdachte. Je krijgt wel veel meer reacties. Wat dat betreft kun je beter een drevoudige moordenaar verdedigen dan een zedendelinquent. Het is een prachtig vak, maar op al dat commentaar zit je niet altijd te wachten. Dat is de keerzijde.”

Haatmails? Bedreigingen?

„Ja. Toen ik met de Amsterdamse zedenzaak van Robert M. bezig was kreeg ik stapels e-mails. Tientallen per dag. In totaal waren het er duizenden. En nu met Frank R. heb ik er ook alweer een paar binnen. Wel een stuk minder maar er zaten een paar vervelende bedreigingen tussen. Alles wat je zegt wordt op een weegschaal gelegd. Ik word vaak met de verdachte vereenzelvigd. Alsof ik het zelf heb gedaan. Dat ik heul met de vijand.”

Hoe is dat?

„Dat doet me niets. Ik lach erom. Beledigingen horen er bijbijkbaar bij. Het wordt anders als ik word bedreigd. Gelukkig bleven die bedreigingen tot nu altijd beperkt tot kantoor. Ik heb nooit thuis iets ontvangen. Dan wordt het anders, dan gaat het om je gezin.

Maar als iemand mij een klootzak vindt, nou, prima.”

Leest u al die mails?

„Nee. Soms zie ik er toevallig eentje voorbij komen. Het zijn van die mails met zinnen als: ‘Als je zo doorgaat, dan ...’ Ja, wat dan eigenlijk? Geen idee. Zo goed lees ik die mails dus niet. Het leidt af van je werk.”

Zedenzaken als die van Robert M. en Frank R. zijn heftig. Ligt u daar wel eens wakker van?

„Nee. Ik neem mijn werk niet mee naar huis. Je moet emotioneel nooit betrokken raken. Ik zet een filter voor. In dit werk kom je allerlei vervelende dingen tegen. Beelden. Teksten. Dat is inherent aan dit vak. En het vak is wel mooi. Soms komt het wel dichtbij. Toen met die Amsterdamse zedenzaak van Robert M. waren mijn kinderen net zo oud als veel van die slachtoffers. Maar ik ben van nature vrij nuchter. Ik kan overal tegen. Thuis heb ik er geen last meer van. Dan ben ik bij mijn gezin, aan het zeilen of ik zit op de tribune bij de FC. Ik heb wat met Groningen. Ik heb er gestudeerd en jaren gewoond. Ik woon nu midden tussen de Friese meren, aan het water. Dat is prachtig. Maar de stad blijft

trekken. Net als de sfeer bij de FC. Ik ben ook wel eens bij een wedstrijd van Heerenveen geweest, maar ik vond het daar te tam. Ik zat in de jaren negentig al in het Oosterparkstadion, vlak naast de Z-side. En ik heb nog altijd een seizoenkaart. Daar zit ik dan, samen met een stel kameraden. Een beetje ouwehoeren. Zo'n middag werkt heel ontspannend, zelfs als ze slecht spelen.”

Was u altijd al zo relaxed?

„Dat geloof ik wel. Ik herinner me mijn eerste strafzaak nog goed. Die heeft wel indruk gemaakt. Het speelde in het noordoosten van Friesland. Een jongen had een ander een klap gegeven. Hielke. En de eerste zaak waarbij iemand om het leven kwam weet ik ook nog precies. Dat waren geen prettige foto's. Daar moest ik aan wennen. Je kunt het leren hoor, afstand houden. Als je het wilt. Dat wil niet iedereen trouwens. Er zijn ook advocaten die er bewust voor kiezen om sommige verdachten niet te verdedigen. Maar zo werken wij op dit kantoor niet. Als we tijd hebben, dan doen we het. Wie het ook is, ongeacht de aard en ernst van het verwijt. Uit principe.”

Dat zal vast ook niet iedereen begrijpen?

„Nee. Sommigen zien me als de verdediger

RENÉ DIEKSTRA

Zinloos geweld door de politie

We weten natuurlijk allang dat de blinddoek van Vrouwe Justitia doorzichtig is. Maar soms is de manier waarop justitie de wereld bekipt dusdanig doorzichtig dat de onpartijdige haar blinddoek net zo goed kan afdoen. Zo maakt ze zich, mede op aangeven van de politievakbonden zo bleek laatst, enorm druk over geweld tegen politiegagenten. Maar hoe zit het met geweld door politiegagenten?

Een artikel in Nederlands Juristenblad over een zaak waarover de Hoge Raad zich in juni buigt, is wat dat betreft onthutsend leesvoer. In de nacht van 3 op 4 juli 2012 waren twee vrouwelijke politiegagenten bezig met het uitschrijven van een bekeuring aan een jongeman vanwege wildplassen. Vrienden van hem staan toe te kijken. Een daarvan besluit met zijn mobiel foto's te maken van de bekeuringssituatie. Dan stappen twee politiemensen in burger op hem af. Een grijpt de jongeman hardhandig bij zijn keel en verordonneert hem de foto's te wissen. De politiemann knijpt de jongeman net zolang ruw in zijn keel totdat alle foto's zijn gewist. Een van de vrienden vindt het geweld door de politiemann, plus het feit dat de andere drie politiemensen daarbij werkeloos staan toe te kijken, zo bizar dat hij roept: „Jullie zijn een stelletje idioten met een godcomplex.“

Terwijl de fotograferende jongeman door de geweld-dadige agent wordt losgelaten, wordt zijn vriend aangehouden wegens belediging van politieambtenaren. Hij krijgt vervolgens een boete van 450 euro opgelegd. Dat pikt hij niet. De zaak komt voor de politierechter. Die veroordeelt de jongeman voor belediging, maar legt hem een lagere boete op: 200 euro. De veroordeelde pikt dat opnieuw niet, hij gaat in hoger beroep.

Kort voor die zitting komt er een brief op tafel, nota bene van de politieleiding zelf, waarin het geweld van de keelgrijpende politiegagent wordt bestempeld als grensoverschrijdend en onrechtmatig. Het hof spreekt daarop de jongeman vrij van belediging van de politiemann die zijn vriend aanviel, maar oordeelt dat hij de andere politiemensen wel heeft beledigd. De argumentatie? De drie toekijkende politiemensen, ook al ging hun collega grensoverschrijdend geweld-dadig tekeer, hadden niet de wettelijke plicht om in te grijpen. Wat de jongeman tegen die agenten riep was daarom beledigend en dus strafbaar. Hoe gestoord wil je het hebben?

De advocaat-generaal die de Hoge Raad adviseert, is het met het hof eens. Neemt de Hoge Raad dat advies in juni over dan wordt het tijd om te emigreren. Wij, gewone burgers, zijn immers vogelvrij als agenten niet de plicht hebben op te treden tegen collega's die grensoverschrijdend grof geweld tegen ons gebruiken.

Slotvraag aan Vrouwe Justitia derhalve: waarom hoeft de politie niet op te treden tegen zinloos grof geweld door de politie?

DE
TOEKIJKENDE
POLITIE-
MENSEN
HADDEN NIET
DE WETTELIJKE
PLICHT OM IN
TE GRIPEN

van het kwaad. Onzin natuurlijk. Ik ben de verdediger van het recht. Het strafproces functioneert alleen als iedereen een goede verdediging krijgt. Kijk, de feiten zijn geen reden om het te doen. Ik loop echt niet juchend door de kamer als ik weer een verkrachting of een moord kan doen. In de zaak met Frank R. heb ik voor de tweede maal in mijn carrière een schouw meegemaakt met videobeelden. De eerste keer was bij Robert M.. Prettig is dat niet, maar ik doe dit met mijn advocatenhart, omdat iedereen een goede verdediging verdient.”

En de slachtoffers of nabestaanden dan?

„De aandacht voor slachtoffers is juist groter geworden. Bijvoorbeeld door het spreekrecht. Daar ben ik trouwens niet op tegen, als het maar niet ten koste gaat van de rechten van verdachten. En ik ben er natuurlijk voor mijn cliënt, niet voor de slachtoffers. Tegelijkertijd ben ik niet blind voor wat er is gebeurd. Ik begin mijn verhaal vaak door iets over de slachtoffers te zeggen. Dat ik hun gevoel begrip. Ik krijg ook zelden of nooit kritiek van die kant. Dat is bij sommige advocaten wel anders. Maar als ik weet dat een getuige of slachtoffer niet de waarheid spreekt, dan zal ik dat natuurlijk wel zeggen. Want ja, ook twaalfjarigen liegen soms. Als strafpleiter strijd je met maar één doel: opkomen voor de belangen van je cliënt. Daarbij spelen we vaak open kaart. We strijden met open vizier. In tegenstelling tot sommige andere advocaten proberen wij in ons werk altijd fatsoenlijk, beleefd en respectvol te zijn.”

Doet u dat volgende week in de zaak rond Frank R. ook?

„Daar zeg ik nog niets over. Inhoudelijk wil ik nog niets over deze zaak zeggen. Dat komt volgende week, in de rechtbank in Assen. Het enige dat ik nu kan zeggen is dat het een dik dossier is. En dat het aanpoten was. Ik kwam pas laat in beeld omdat hij ineens zonder advocaat zat.”

Is Frank R. er woensdag wel bij?

„Ja.”

Hoe goed leert u uw cliënten kennen?

„Heel goed. Ik spreek ze veel. Ik moet alles wat in het belang van mijn cliënt is naar voren brengen tijdens de rechtszaak. En dus moet ik alles weten. Daar zijn gesprekken voor nodig. Veel gesprekken, dat je bijna tot zijn ziel komt. Ik weet uiteindelijk meer van zo iemand dan het Openbaar Ministerie of de politie. Toen ik Robert M. verdedigde reed ik elke week wel een keer naar Vught, waar hij vastzat. En dan een hele dag praten. Nu met Frank R. ben ik er minder tijd mee kwijt. R. is een heel ander persoon. Hij werkt goed mee. Ik heb een hele ordner vol met verklaringen van hem. En hij zit in Leeuwarden, dat scheelt ook. Verder zeg ik er niets over.”

Wat zijn zedendelinquenten zoals R. voor mensen?

„Dé zedendelinquent bestaat niet. Maar meestal zijn het niet van die harde jongens. Niet agressief, eerder zachtmoedig. Vaak hebben ze nog geen ervaring met justitie. Ze schrikken er meestal van. Hebben moeite met de verhoren. Die zijn vaak nogal hard en direct, tijdens die verhoren wordt nergens omheen gedraaid. Dat zijn ze meestal niet gewend. Die verhoren gaan heel anders dan als daar een harde jongen uit de onderwereld zit.”

Wordt u cynisch van dit werk?

„Absoluut niet. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat de mens niet van nature slecht is. Er is altijd een reden, een aanleiding, een oorzaak. Omstandigheden. Robert M. is niet zo geboren. Niemand zegt: 'Goh, laat ik van

daag eens leuk een misdrijf plegen'. Nee, iemand kan zijn impulsen niet beheersen en dan gaat het mis. Daar kun je misschien cynisch van worden, maar ik heb daar geen last van. Ik zie nog altijd het goede van de mens. De reden waarom iemand iets doet. En dan zijn er ook nog altijd verdachten die onschuldig beweren te zijn en die het dan ook echt niet gedaan hebben. Nee, ik ben nu juist strijdaarder dan vroeger. De verdediging van verdachten is belangrijker geworden. Het klimaat verandert. De politie mag steeds meer. De straffen gaan omhoog. Ik zie steeds meer incidentenpolitiek.”

Incidentenpolitiek?

„Ja. Neem de wet strafverbod bijvoorbeeld. Die houdt in dat je bij bepaalde zware vergrijpen geen taakstraf meer mag geven. Het wetsvoorstel kwam na een uitzending van *Zembla* waarin werd gezegd dat er bij ernstige geweld- en zedenzaken soms alleen een taakstraf werd gegeven. Dat bleek achteraf niet te kloppen. Zelfs de minister gaf dat toe. Maar de trein was al niet meer te stoppen en die wet kwam er toch. De nuance is weg. Dat is bij het publiek zo, maar nog veel erger: dat is ook in de politiek zo. Hetzelfde zie je nu met tbs, dat is ook zo'n raar en gevoelig onderwerp.”

Wat is er aan de hand met tbs?

„Kijk naar de tbs'ers die niet terugkeren na hun verlof. Vorig jaar waren dat er vijfentwintig. Van de zeventigduizend gevangenen die verlof kregen! Dat is dus bijna niks. En van die vijfentwintig waren er dertig slechts iets te laat. Die hadden net de bus gemist of zo. En van die vijf die er dan nog over zijn komen er drie uiteindelijk ook nog uit zichzelf terug. Vorig jaar waren er twee die tijdens hun verlof een strafbaar feit hebben gepleegd. En wat roept iedereen dan: 'Zie, het tbs-systeem klopt niet.'”

Terwijl het juist goed gaat, bedoelt u?

„Precies. Kijk naar het grote geheel. De recidivecijfers van tbs'ers zijn aanzienlijk lager dan die van gevangenen die geen tbs kregen. Maar dat hoor je nooit. Nee, tbs'ers zijn allemaal monsters en gooi de sleutel vooral in de gracht.”

Hoe kan dat dan?

„Goede vraag. Daar denk ik zelf ook over na. Het aantal moord- en doodslagzaken loopt fors terug. De misdadadcijfers gaan sowieso naar beneden. Het wordt veiliger. Maar toch krijgt de politie steeds meer bevoegdheden. De burgerinfiltrant wordt weer uit de kast gehaald. Er komen steeds meer camera's. Daar maak ik me zorgen over. Een paar jaar geleden werd hier in Leeuwarden cameratoezicht ingevoerd. Vervolgens ging het aantal steekincidenten omhoog. Nou, die camera's zijn niet meer nodig, denk ik dan. Het is immers nogal een imbreuk op de privacy van burgers. Dat moet je alleen doen als het echt noodzakelijk is. Maar nee, die camera's moeten per se blijven. Het project werd verlengd want het werkt immers zo goed. Gelukkig krijgt privacy nu steeds meer aandacht. Een paar jaar geleden voelde ik me nog echt zo'n roepende in de woestijn.”

Wat is het mooiste aan uw werk?

„Iemand die verdacht wordt van een strafbaar feit staat met 3-o achter. Dat moet minimaal een gelijkspel worden. En dan moet je vechten tegen het Openbaar Ministerie, een groot apparaat met ongekende mogelijkheden. Daar sta je dan in je eentje tegenover. En als het bewijs dan ook nog torenhoog is en de verdachte toch ontkent, dan wordt het helemaal mooi. Dat je zo kunt pleiten dat je de rechters kunt beïnvloeden. En als het dan ook nog lukt, dat is het aller mooiste.”